

№ 5-6 (13-14)
Cümə, 13 fevral 2026-cı il.
2025-ci ildən nəşr olunur

ictimai-siyasi qəzet

qebile-ih.gov.az
gabalanews@mail.ru
facebook: "Qəbələ səsi" qəzeti

Bakı-Vaşinqton münasibətlərində yeni səhifə

Tramp administrasiyası keçmişin yanlışlarını aradan qaldırdı

Cənubi Qafqazda güclər nisbəti yenidən formalaşır. ABŞ-nin vitse-prezidenti Ceyms Devid Vensin Azərbaycana tarixi səfəri və Prezident İlham Əliyevlə görüşü zamanı səsləndirdiyi mühüm fikirlər regionda yeni bir eranın başlanğıcı sayılır. Vens fevralın 10-da dövlət başçısı İlham Əliyevlə görüşündə diplomatiya tarixində az rast gəlinən önəmli bir etirafı dilə gətirdi. ABŞ-nin ikinci şəxsi köhnə rəhbərliyin siyasətini "sərsəmlik" adlandırdı və "biz bunu düzəlttik" mesajını verdi.

Əvvəlki hökumətin kobud xətlərini açıq şəkildə bəyan edən vitse-prezident sonuncu administrasiyanın bir çox səhvlərə yol verməsindən təəssüfləndiyini qeyd etdi: "Onların yol verdikləri səhvlərdən biri də Azərbaycana münasibətdə çox sərsəm siyasətin yürüdülməsi idi. Biz Prezidentin rəhbərliyi ilə bunu düzəlttik". Bu, həm də ABŞ-nin xarici siyasətində, xüsusən Azərbaycanla ikitərəfli münasibətlərdə baş verən ciddi diplomatik dəyişikliyin elanı, yeni kursun tamamilə fərqli, daha konstruktiv olacağını bəyanı idi. Azərbaycanın regiondakı əvəzolunmaz rolunu qəbul edən ABŞ administrasiyası keçmiş yanlışların üzərindən qırmızı xətt çəkdi.

Vensin keçmiş administrasiyanın Azərbaycana yönəlik aşkar qərəzini "sərsəmlik" adlandırması heç də təsadüfi deyildi. 2020-ci il 44 günlük Vətən müharibəsinin Azərbaycanın mütləq qələbəsi ilə başa çatması regionda tamamilə yeni geosiyasi konfiqurasiya formalaşdırdı. Lakin Bayden-Blinken administrasiyası dönəmində Vaşinqtonun münasibət sonrası proseslərə aşkar formada qərəzli yanaşma sərgiləməsi ikitərəfli münasibətlərdə ciddi gərginliyə səbəb oldu. Ağ Ev münasibətinin tamamilə həll olunmadığını iddia edərək, fəaliyyəti faktiki iflic olmuş ATƏT-

in Minsk qrupunu yenidən canlandırmağa cəhd göstərdi. Həmin vaxt Ağ Ev Ermənistanın mövqələrini üstün tutan, balanssız İrəvanın xeyrinə pozan davranış nümayiş etdirdi. 2022-ci ilin avqustunda şərti sərhədlər boyu və Qarabağda baş verən hərbi toqquşmalar zamanı Dövlət Departamenti Azərbaycanı hədəf alan birtərəfli bəyanatlarla çıxış etdi.

Konqresdə də bənzər ritorika müşahidə olundu. Senatın Xarici Əlaqələr Komitəsinin rəhbərliyi Azərbaycanın hərbi addımlarını kəskin şəkildə pisləyən bəyanatlar yaydı. 2022-ci ilin sentyabrında ABŞ Nümayəndələr Palatasının spikeri Nensi Pelosinin İrəvana səfəri bu qərəzli yanaşmanın kulminasiya nöqtəsi oldu. Bakı tam haqlı olaraq Vaşinqtonu neytrallıq statusunu itirməkdə ittiham edirdi.

Bayden-Blinken cütüyünün həyata keçirdiyi kursun kökündə daxili siyasi məqamlar da yer alırdı. Demokratlar Partiyasının xarici siyasətində erməni diasporunun

və lobi qruplarının təsir imkanları xeyli artmışdı. Məhz bu qüvvələr onilliklər ərzində "907-ci düzəliş" adlı diskriminativ sanksiyaların qüvvədə qalması üçün ciddi fəaliyyət göstərirdi. Vaşinqton-Bakı münasibətlərinin normalaşmasına imkan vermirdilər.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ötən il bir neçə dəfə bu məsələyə diqqət çəkmişdi. Dövlətimizin başçısı Bayden-Blinken dövründə ABŞ-nin Azərbaycana qarşı qərəzli olduğunu vurğulamış, bunun nəticəsində ikitərəfli əlaqələrin böhrana sürükləndiyini söyləmişdi. Prezident "907-ci düzəliş" in yenidən bərpasını məhz elə Bayden-Blinken administrasiyasının nankorluğunun təzahürü kimi dəyərləndirmişdi.

2025-ci ildə Donald Trampın yenidən ABŞ prezidenti seçilməsi Vaşinqton-Bakı əlaqələrində həlledici dönüş nöqtəsinə çevrildi. Tramp administrasiyası hələ ilk rəhbərlik dönəmində (2017-2021) Azərbaycanla daha realist və qar-

şılıqlı mənfəətlərə söykənən siyasət yeritdi. Onun yenidən iqtidara gəlişindən sonra iki dövlət arasında normalaşma meyilləri sürətləndi. 2025-ci ilin avqustunda Prezident İlham Əliyevin Vaşinqton səfəri və Ağ Evdə Donald Tramp ilə səmimi görüşü ikitərəfli münasibətlərdə yeni mərhələnin rəsmi başlanğıcı kimi xarakterizə olundu. Vaşinqton görüşündə liderlər bir sıra mühüm sənədlərə imza atdılar. Tramp görüş əsnasında "907-ci düzəliş" in tətbiqinin dondurulması haqqında rəsmi fərman imzaladı.

Vaşinqtonda mühüm anlaşmalardan biri də Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının imzalanması üçün işçi qrupların təsis edilməsi idi. İşçi qruplar ötən altı ay ərzində xartiyanın mətni üzərində işlədilər və prioritet istiqamətləri dəqiqləşdirdilər. Nəhayət, vitse-prezident Ceyms Devid Vensin Bakıya rəsmi səfəri çərçivəsində, fevralın 10-da Azərbaycanla ABŞ arasında Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyası da imzalandı.

Yeni Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyası iki dövlət arasında uzunmüddətli iş birliyinin "yol xəritəsi olacaq və dialoqun institusionalaşmasını təmin edəcək. Sənəd həm geosiyasi, həm iqtisadi, həm də təhlükəsizlik müstəvisində uzunmüddətli tərəfdaşlığın çərçivəsini müəyyənləşdirir. Xartiyanın məzmunu ABŞ-nin Azərbaycanla münasibətləri sistemli və çoxşaxəli şəkildə təşkil etmək niyyətində olduğunu ortaya qoyur. Bu sənəd iki ölkənin münasibətlərini formal diplomatiyadan strateji tərəfdaşlıq müstəvisinə daşıyır.

Köhnə administrasiyanın tətbiq etdiyi məhdudiyyətlər və qərəzli yanaşma ABŞ-Azərbaycan arasında münasibətlərə kölgə salmaqla bərabər, Vaşinqtonun regiondakı manevr imkanlarını da daraltmışdı. Hazırda ABŞ-Azərbaycan münasibətləri tamamilə yeni mərhələdə güclü təməl üzərində irəliləyir. Vitse-prezident Ceyms Devid Vensin Bakıya səfəri ABŞ-nin regiona verdiyi önəmin göstəricisi olmaqla paralel, ikitərəfli əlaqələrin strateji mütəfəhlik mərhələsinə keçidini də rəsmiləşdirdi. Bununla həm də Ağ Ev bölgədə sülh və sabitliyin, iqtisadi əməkdaşlığın əsas tərəfdaşlarından birinə çevrilmək imkanı qazandı.

Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində yeni parlaq səhifənin açılması həm regional sabitlik, həm də iqtisadi əməkdaşlıq baxımından çox önəmlidir. Hər iki ölkə qarşılıqlı faydaya söykənən strateji tərəfdaşlığın vacibliyini dərk edir. ABŞ fərqindədir ki, Azərbaycan Cənubi Qafqazın iqtisadi mərkəzidir və Avropanın enerji diversifikasiyasında əsas oyunçudur. Nəticə etibarilə, Bakı və Vaşinqton arasında münasibətlər artıq sadəcə enerji ehtiyatları və ya təhlükəsizlik maraqları naminə deyil, bərabər hüquqlu və strateji hədəflər üzərində bərqərar olur.

Azərbaycan Respublikasının son illərdə həyata keçirdiyi çoxşaxəli və balanslaşdırılmış xarici siyasət kursu ölkəmizi etibarlı tərəfdaş, prinsipial mövqeyə malik siyasi aktor kimi beynəlxalq münasibətlər sistemində ön plana çıxarıb. Bu siyasətin mühüm istiqamətlərindən biri də ərəb dünyası ilə münasibətlərin yeni siyasi məzmunla zənginləşdirilməsidir. Bu kontekstdə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri ilə münasibətlər xüsusi strateji çəkiyə malikdir.

Ölkə Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə formalaşdırılan xarici siyasət xətti Azərbaycan-BƏƏ əlaqələrini klassik

Biz işğalla barışmadıq

diplomatik münasibətlər müstəvisindən çıxararaq strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəldib. Son illərdə qarşılıqlı səfərlərin intensivliyi, ali səviyyəli siyasi dialoqun davamlı xarakter alması və qəbul edilən qərarların praktiki icrası bu münasibətlərin təsadüfi deyil, məqsədyönlü və uzunmüddətli strategiyaya əsaslandığını göstərir. Cənab Prezident İlham Əliyevin fevralın 2-dən Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə etdiyi işgüzar səfər bu strateji xəttin ardıcıl davamı ki-

mi dəyərləndirilməlidir. Əbu-Dabidə keçirilən yüksək səviyyəli görüşlər zamanı ikitərəfli münasibətlərin tək cəmiyyət deyil, eyni zamanda siyasi, təhlükəsizlik və regional əməkdaşlıq kontekstində inkişaf etdiyi xüsusi vurğulandı. Azərbaycanın regional və global proseslərdə artan rolu, BƏƏ-nin isə Yaxın Şərqdə sabitləşdirici aktor kimi çıxış etməsi bu tərəfdaşlığın geosiyasi baxımdan da əhəmiyyətli edir.

Bu səfər çərçivəsində cənab

Prezident İlham Əliyevin Əbu-Dabidə keçirilən "Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı"nın təqdim olunma mərasimində iştirakı da xüsusi siyasi-ideoloji mənə daşıyır. Bu mərasim Azərbaycan ilə BƏƏ arasında münasibətlərin yalnız siyasi və iqtisadi maraqlara deyil, humanizm, dialoq, multikulturalizm və sülh dəyərlərinə əsaslandığını nümayiş etdirdi. Azərbaycanın fərqli sivilizasiyalar və mədəniyyətlər arasında körpü rolunu oynayan ölkə kimi təqdim

olunması cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yürüdülmən xarici siyasətin mədəni əsaslarının beynəlxalq miqyasda qəbul edildiyini göstərdi. Demək yerinə düşər ki, Azərbaycan-BƏƏ münasibətlərinin tarixi kökləri 1992-ci ilə dayansa da, bu əlaqələrin siyasi mahiyyətinin güclənməsi Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdıandan sonra mümkün oldu. Qarşılıqlı hörmətə və suverenlik prinsipinə əsaslanan münasibətlər beynəlxalq platformalarda, xüsusilə BMT və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçiv-

(Ardı 3-cü səhifədə).